

20.06.2022

Asia/22

§ 488

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset

HEL 2021-006443 T 00 01 04 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Titta Hiltusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset 2022 - 2025 KYLK
22.3.2022 mukaan päivitetty
- 2 Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset vuosille 2022–2025 ohjeellisena noudatettavaksi.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupunkistrategian mukaan kaupunkiympäristön ja kaupungin palvelujen suunnittelussa huomioidaan esteettömyys ja saavutettavuus. Mahdollistetaan aktiivisella osallistamisella vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallistumisen sekä panostetaan muistiystävälliseen kaupunkiin.

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset 2022–2025 korvaavat kaupunginhallituksen 29.10.2012 § 1182 hyväksymät esteettömyyslinjaukset sekä Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelman vuosille 2005–2010.

Esteettömyyslinjaukset on valmisteltu esteettömyystöryhmän ja toimialojen sekä vammais- ja vanhusneuvostojen yhteistyönä.

Helsingin esteettömyystyön taustaa

Helsinki ryhtyi järjestelmällisesti edistämään esteettömyyttä Helsinki kaikille -projektilla vuonna 2002. Tällöin laadittiin esteettömyyteen liittyviä ohjeita. Myös Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma vuosille 2005–2010 on toiminut esteettömän Helsingin perustana.

Vuonna 2012 kaupunginjohtaja perusti esteettömyysasioiden neuvottelukunnan, joka laati ensimmäiset esteettömyyslinjaukset. Niiden toteutumisesta raportoitiin kaupunginhallitukselle viimeksi vuonna 2016. Esteettömyyteen liittyvä lainsäädäntö on muuttunut vuoden 2012 jälkeen ja monet aiemmista linjauksista ovat jo osa normaalia toimintaa.

Esteettömyysmittaristo hyväksyttiin Helsinki kaikille -projektin hallintokuntien välisessä yhteistyöryhmässä sekä ohjausryhmässä vuonna 2009 ja mittaristo päivitettiin vuonna 2018. Esteettömyysmittareita tarvitaan esteettömyystyön etenemisen seurantaan. Kaupungin esteettömyystyön näkyväksi tekemisessä on pitkään käytetty palvelukartan palvelukartta.hel.fi -esteettömyyssovellusta.

Esteettömyysasioiden neuvottelukunnan toiminta päättyi kaupungin organisaatiouudistuksen yhteydessä vuonna 2017. Nykyisin esteettömyysasioiden koordinoinnista ja seurannasta huolehtii esteettömyystöryhmä. Ryhmän jäseniä ovat toimialojen esteettömyysyhdyshenkilöt, vammaisasiamies ja vanhusneuvoston sihteeri. Ryhmän valmistelijana toimii esteettömyysasiamies ja puheenjohtajana kaupunkiympäristön toimialan hallintojohtaja.

Esteettömyystöryhmän keskeisimpinä työkaluina esteettömyyden toteutumisen seurannassa toimivat Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset ja esteettömyysmittaristo sekä kehitettävä seurantajärjestelmä, joka pohjautuu tietokannassa olevaan mitattavaan ja tilastoinnin mahdollistavaan esteettömyystietoon.

Esteettömyyslinjausten tavoite ja sisältö

Esteettömyyslinjaukset koskevat liikkumista ja toimimista rakennuksissa ja ulkoalueilla. Jo Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa edellytettiin, että kaikki julkiset kohteet rakennetaan ja kunnostetaan esteettömiksi.

Esteettömyyslinjausten tarkoituksena on toimia yhtenäisinä koko kaupunkia ja kaikkia toimialoja koskevinä yleisinä linjauksina esteettömyystyössä. Yhtenä esteettömyyslinjausten tavoitteena on lisätä yhteistyötä

toimialojen yhteistyöpinnoissa ja näin varmistaa esteettömyyden katkeamaton toteutuminen.

Esteettömyyden painopistealueet

Esteettömyyslinjaukset on jaettu viiteen painopistealueeseen: kaavoitus ja liikennesuunnittelu, julkiset rakennukset, yleiset alueet, asuminen ja palvelut. Esteettömyyslinjaukset koskevat kaikkia toimialoja, joiden toimintaan kyseinen kokonaisuus liittyy.

Esteetön ympäristö on:

- o vaivatonta liikkumista ja toimimista kaduilla, toreilla ja puistoissa, pihilla ja leikkipaikoilla
- o helppoa pääsyä rakennuksiin ja toimimista niissä
- o portaatonta siirtymistä paikasta toiseen ja liikennevälineisiin
- o selkeitä ohjeita ja opasteita
- o hyvää kuuntelu-ympäristöä.

Vuorovaikutus

Esteettömyysasiamies laati päivitetyn luonnoksen vuoden 2012 esteettömyyslinjauksista ja luonnos esiteltiin vammais- ja vanhusneuvostoille työpajassa 5.11.2020. Saadut kommentit huomioitiin linjausten jatkotyöstämisessä. Päivitetyt esteettömyyslinjaukset lähetettiin kommentoitavaksi toimialoille. Ne esiteltiin myös kaikkien kaupunki-ympäristön toimialan palvelukokonaisuuksien johtoryhmille sekä kaupunginkanslian laajennetulle viestinnän johtoryhmälle. Toimialojen eri yksiköiden kanssa käytiin tarvittaessa tarkentavia keskusteluja. Kaupunki-ympäristön toimialan johtoryhmä käsitteli täsmennetyn version 17.5.2021. Toimialoilta pyydettiin tämän jälkeen lausunnot esteettömyyslinjauksista. Viimeistellyt esteettömyyslinjaukset esiteltiin vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmälle helmikuussa 2022.

Saadut lausunnot ovat liitteinä 2–6. Lausunnoissa esitetyt kehittämisselitteet on pyritty ottamaan huomioon esteettömyyslinjausten viimeistelyssä. Vastuujakoa on selkeytetty laatimalla vastuujakotaulukko, joka on esteettömyyslinjausten liitteenä. Vastuujakotaulukko toimii myös seurantatyökaluna arvioitaessa ja raportoidessa esteettömyyslinjausten toteutumista. Toimialojen välisiä prosesseja ja toimintatapoja edistetään esteettömyystyöryhmän toimesta.

Keskeisimmät päivitykset

Esteettömyyslinjaukset sisältävät jo käytössä olevien linjausten lisäksi uusia linjauksia. Eri painopistealueiden uudet linjaukset vastuutahoi-

neen on esitetty yksityiskohtaisesti vastuujakotaulukossa. Uudet linjaukset sisältävät linjausten painopistealueittain mm. seuraaviin asioihin liittyviä linjauksia:

Yleiset toimintaperiaatteet

Esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimukset liitetään osaksi hankintojen kilpailutuksia ja hankkeiden tilausasiakirjoja.

Vahvistetaan toimintamalli, jossa toimialoille nimetään esteettömyysasiantuntemuksesta vastaavia henkilöitä edistämään ja kehittämään toimialansa esteettömyystyötä.

Kaavoitus, liikennesuunnittelu ja joukkoliikenne

Asemakaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa varmistetaan esteettömien autopaikkojen ja saattoliikenteen pysähtymispaikkojen hyvä sijainti ja määrä. Varmistetaan riittävät tilavaraukset ja esteettömät kulkuyhteydet myös talviolosuhteissa (ml. lumenkasauspaikkojen sijainti).

Liikenneturvallisuutta kehitettäessä osallistetaan sidosryhmiä. Kehitetään uusia toimintatapoja ja toimenpiteitä.

Julkiset rakennukset

Kaupungin omistamilta ja käyttöönsä vuokraamilta tiloilta edellytetään samatasoista esteettömyyttä. Suurimmissa kaupungin omissa erikoistason hankkeissa voidaan perustaa hanketta seuraava esteettömyysryhmä, järjestää esteettömyyden tarkasteluja rakentamisen aikana sekä esteettömyystarkastelu ennen käyttöönottoa. Esteettömyyskorjauksia on tehtävä muulloinkin kuin peruskorjausten yhteydessä.

Uusia linjauksia myös väistötilojen esteettömyydestä, teknisten laitteiden toimivuuden varmistamisesta sekä erikoistason kohteiden sisäänkäyntien äänimajakoista.

Yleiset alueet

Verkostotarkastelussa ja yleisten alueiden suunnitelmissa tarkistetaan ja päivitetään erikois- ja perustason reitistöjen (puisto-, ulkoilu- ja luontoreitit) ja alueiden tavoitetasot sekä kirjataan alueen esteetön erikoistason leikkipuisto, jos sellainen on määritelty kyseiselle alueelle.

Yleisten alueiden käytön ohjeistus tarkistetaan esteettömyyden ja saavutettavuuden osalta (tapahtumat, terassit, työmaat, tilapäiset rakenteet).

Uusi linjauksia myös alueellisiin ulkoliikuntapaikkoihin, luontokohteiden esteettömyyden edistämiseen, katujen talvikunnossapidon tilausasiakir-

jojen esteettömyyskriteereihin ja esteettömyyssymbolien käyttöön opastemallistossa.

Asuminen

Kaupungin asuntoyhtiöiden yhteisten tilojen, sisäänkäyntien ja piha-alueiden esteettömyyden taso selvitetään ja systematisoidaan esteettömyyspuutteiden korjaukset muutoinkin kuin peruskorjausten yhteydessä.

Kaupungin asuntoneuvontaa kehitetään ja laajennetaan, jotta kaupunkilaiset saavat neuvontaa myös asumisen esteellisyysoongelmiin.

Kaupunki kehittää ikääntyneiden asumista. Ikääntyneiden asumisella tarkoitetaan tehostetun palveluasumisen ja tavanomaisen asumisen väliin asettuvia asumisratkaisuja.

Uusia linjauksia myös asuntojen lähellä oleviin esteettömiin autopaikoihin ja esteettömään pääsyyn talojen piha-alueille kuljetuspalvelujen ja saattoliikenteen osalta.

Digitaaliset palvelut ja saavutettavuus

Kaupungin järjestämät tilaisuudet ovat mahdollisuuksien mukaan aina esteettömiä ja saavutettavia ja ne järjestetään mahdollisimman esteettömissä tiloissa. Esteettömyys lisätään vahvaksi tahtotilaksi/suosituksiksi myös yksityisten järjestäjien/ tilojen vuokralaisten vuokra- ja/tai muussa sopimusvaiheessa kaupungin kanssa.

Tilojen varausjärjestelmien (Varaamo ja kaupungin sisäinen kokoustilojen varausjärjestelmä) saavutettavuus varmistetaan ja varausjärjestelmään lisätään kysymykset kokoustilojen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.

Täydennetään palvelukartan esteettömyyssovelluksen kysymyspatteristoa.

Kaupunkitasoista saavutettavuustyötä koordinoi ja kehittää kaupunginkanslia.

Vaikutusten arviointia

Sosiaaliset ja terveysvaikutukset sekä vaikutukset yhdenvertaisuuteen

Esteettömyyslinjauksilla on merkittävät sosiaaliset ja terveysvaikutukset. Esteettömyyslinjaukset edistävät ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta. YK:n vammaissopimuksen mukaan esteetön ympäristö on ihmisoikeus. Suomi ratifioi YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista vuonna 2016. Sopimuksen myötä vammaisuutta määritel-

lään ensisijaisesti ihmisoikeusnäkökulmasta, ei lääketieteellisenä tai sosiaalisena yksilöön liittyvänä ongelmana. Yleissopimus sisältää syrjintäkiellon, joten vammaisten ihmisten tulee päästä samoihin tiloihin kuin muutkin ihmiset ja pystyä toimimaan muiden ihmisten kanssa samoissa tiloissa itsenäisesti tai avustettuna ilman erityisratkaisuja. Esteettömyyden tulee toteutua kokonaisvaltaisesti, jolloin ihminen voi liikkua ja toimia helposti kodin, työ- ja opiskelupaikan sekä harrastusten välillä.

Esteettömät ratkaisut huomioivat eri käyttäjäryhmien moninaiset tarpeet ja toimintakyvyn. Esteettömyyslinjausten toteuttaminen helpottaa liikkumis- ja toimimisesteisten henkilöiden täysipainoista elämää ja osallistumista yhteiskuntaan. Lähiympäristön ja luonnossa liikkumisen esteettömyys on korostunut varsinkin korona-aikana.

Esteettömien ja saavutettavien ratkaisujen tarve tulee kasvamaan väestön ikääntyessä. Väestön ikääntyminen asettaa vaatimuksia ympäristön laadulle, sillä ikääntyminen tuo mukanaan usein liikkumiskykyyn vaikuttavia haasteita. Tulevaisuuden iäkkäiden arvioidaan olevan aiempaa aktiivisempia liikkumaan. Esteettömän ympäristön merkitys kasvaa tulevaisuudessa. Omatoimisen liikkumisen mahdollistava ympäristö auttaa pysymään terveenä ja toimintakykyisenä ja vähentää näin esimerkiksi laitoshoidon tarvetta. Palveluiden keskittymisen myötä lähipalvelujen heikentyminen voi vaikeuttaa omatoimista selviytymistä. Uusi teknologia saattaa kuitenkin helpottaa itsenäistä selviytymistä, mutta sen käyttöönotto vaatii käyttäjien opastusta.

Tarvittavien palveluiden, kuten terveyskeskusten, ruokakauppojen ja kirjastojen, tulee olla esteettömiä ja kaikkien saavutettavissa. Turvaamalla lähipalveluiden säilyminen ja edistämällä niiden syntymistä, voidaan helpottaa myös itsenäistä selviytymistä ja kotona asumista mahdollisimman pitkään.

Niin kauan kuin koko ympäristö ei ole esteetön, on hyvä olla saatavilla tietoa reiteistä ja kohteista, jotka ovat kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Yksityiskohtaista tietoa voidaan antaa palvelukartalla. Tiedonsaanti tulee turvata kaikille väestöryhmille, myös niille, joilla ei ole internetiä käytettävissä. Esteettömyysviestinnän tulee olla osa kaupungin yleistä viestintää.

Vaikutukset turvallisuuteen

Vaarallinen tai sellaiseksi koettu ympäristö voi rajoittaa liikkumista. Turvallisuutta heikentäviä asioita ovat esimerkiksi liukkaus tai yllättävät kuopat kulkuväylällä. Myös turvattomuuden tunne, jota voivat aiheuttaa esimerkiksi huono valaistus tai pitkät ja pimeät tunnelit, voi muodostua

esteeksi liikkumiselle. Esteettömyyslinjaukset sisältävät keinoja turvallisuuden edistämiseksi kuten toimiva kunnossapito ja riittävä valaistus.

Valtakunnalliset vaikutukset

Esteettömyyslinjaukset ovat hyvä tapa jalkauttaa esteettömyyttä laajalajaisesti eri toimialojen toimesta. Helsingin esteettömyyslinjausten mallia jakamalla, esimerkiksi eri seutukunnat voisivat jalkauttaa käyttöönsä toimivia ratkaisuja.

Helsinki kaikille -projektin aikana laadittu SuRaKu-ohjeisto on laajalti kaupunkien ja muiden toimijoiden käytössä. Helsingin esteettömyysohjeet ja oppaat ovat jalkautuneet vähitellen valtakunnallisesti ja niistä on otettu mallia eri kaupungeissa ja kunnissa.

Taloudelliset vaikutukset

Esteettömyyslinjausten taloudellisten vaikutusten arvioidaan olevan maltilliset.

Esteettömyyden huomioiminen suunnittelussa on huomattavasti edullisempää kuin jälkikäteen tehtävät korjaukset. Ympäristöministeriön tilaamasta selvityksestä ilmeni, että esteettömyydestä johtuvat kerrostalojen rakentamiskustannukset ovat alhaiset suhteessa niistä saataviin hyötyihin. Kustannukset pysyivät esimerkkitapauksissa maltillisina myös tehtäessä määräysten mukaisen perustason ylittäviä esteettömyysratkaisuja. Rakentamismääräykset koskevat uudisrakentamista ja soveltuvien osien korjausrakentamista. Selvityksessä laskettiin asuntojen, yhteistilojen, sisäänkäyntien ja pihatilojen esteettömyysratkaisuja keskimääräisin rakentamisen yksikköhinnoin. Esteettömyysmääräyksistä aiheutuvat kustannukset ovat noin 1–2 % asuinneliön rakentamiskustannuksista. Raportin tulokset korostavat erityisesti huolellisen suunnittelun merkitystä. Esteettömyyteen tulee panostaa suunnittelijoiden koulutuksessa ja esteettömyysvaihtoehtojen vertailulle on varattava riittävästi aikaa rakennushankkeen suunnitteluvaiheessa. Näin esteettömyys voidaan toteuttaa tehokkaasti, eikä sen nimissä esimerkiksi rakenneta turhaa tilaa. Selvityksessä arvioitiin, että esteettömyydestä johtuva WC- ja pesutilojen pinta-alaosuus on noin 1–1,5 neliometriä.

Esteettömyyttä voidaan edistää myös käyttämällä olemassa olevia materiaaleja uudella tavalla. Lammassaaren esteettömällä lankkupolulla lankut asennettiin poikittain ja näköalatasanteen kaide on lasia, jolloin huomioidaan myös lapset, lyhytkasvuiset ja pyörätuolin käyttäjät.

Vaikutukset elinkeinoelämään

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi**Y-tunnus**

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

20.06.2022

Asia/22

Esteettömyyslinjaukset voivat edistää uusien innovaatioiden ja teknologioiden syntymistä sekä avata markkinoita uudelleenlaisille palveluille.

Esteettömyysosaamisen voidaan perustellusti olettaa kasvavan esteettömyyslinjausten myötä. Osaamisen tavoitteilana on kokonaisvaltainen ymmärrys esteettömyydestä palveluita ja tuotteita sekä näistä koostuvia palvelu- ja tuotekokonaisuuksia suunniteltaessa. Esteettömyysasioiden tulisi olla vahvemmin esillä korkeakoulujen koulutuksessa ja siihen liittyvää perusosaamista tulisi olla laajemmin, ei vain muutamilla erityisasiantuntijoilla.

Hankintojen ja hankkeiden tilausasiakirjojen kautta esteettömyyslinjaukset edistävät kaikkien alan toimijoiden esteettömyysosaamista sekä suunnittelu-, rakentamis- että ylläpitovaiheen esteetöntä lopputulosta.

Esteettömyyslinjausten toteutus, seuranta ja raportointi

Eri toimialat ja vastuutahot vastaavat esteettömyyslinjausten toteuttamisesta ja linjausten viemisestä osaksi normaaleja toimintaprosesseja ja toimintatapoja.

Esteettömyystyöryhmä seuraa esteettömyyslinjausten toteuttamista ja päivittää Helsingin kaupungin esteettömyyslinjauksia ja ohjeita riittävän usein sähköisten palvelujen tekniikan kehittyessä ja olosuhteiden muuttuessa. Päivitystarve arvioidaan kahden vuoden välein. Kaupunginhallitus hyväksyy muutokset ja päivitykset linjaksiin.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset 2022 - 2025 KYLK 22.3.2022 mukaan päivitetty
- 2 Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta
Kaupunkiympäristölautakunta

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vammaisneuvosto
Vanhusneuvosto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 22.03.2022 § 171

HEL 2021-006443 T 00 01 04 01

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus hyväksyy Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset 2022 – 2025 liitteen 1 mukaisesti ohjeellisena noudatettavaksi.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta päätti edellyttää, että selvitetään tarkoituksenmukainen tapa saada ratikkapysäkkien esteettömyys pitkällä tähtäimellä nostettua Tamperetta vastaavalle tasolle niin, että ratiikalla itsenäisesti pyörätuolilla liikkuminen on luotettavasti mahdollista.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti, että kaupunkiympäristön toimialan vastuulla olevien asioiden vastuutahot ja edistämisen suunnitellut tavat esitellään lautakunnalle vuoden 2022 aikana.

Lisäksi lautakunta korostaa, että esteettömyyden täytyy koskea myös rakennettuja alueita. Esimerkiksi jalankulkuväylien esteettömyys talvella täytyy pystyä turvaamaan myös kaduilla, joilla ei ole riittävää väliaikaisvarastointitilaa.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti tehdä liitteeseen 1 seuraavan sisältöiset muutokset:

- Lisätään kohtaan "Talvikunnossapito, Käytössä oleva linjaus" seuraavan sisältöinen viimeinen kappale:

"Uusi linjaus, Talvikunnossapidossa kiinnitetään erityistä huomiota kevyen liikenteen väylien esteettömyyden säilyttämiseen myös talviolosuhteissa niin, että kaikilla kaupunkilaisilla on turvallista ja helppoa liikkua kaupunkiympäristössä."

- Lisätään kohdan "Ikääntyneiden asuminen, Uusi linjaus, Kaupunki kehittää ikääntyneiden asumista" perään sanat "niin, että laatu ja määrä vastaavat ikääntyvän väestön tarpeita ja tukevat ikäihmisten itsenäistä asumista omassa kodissaan."

- Lisätään sana "väestönsuojien" kohtaan 3.2.4. Asuminen, Asuntokannan esteettömyyskartoitukset ja esteettömyyspuutteiden korjaus, Uusi linjaus:

"Helsingin kaupungin asuntoyhtiöiden yhteisten tilojen, sisäänkäyntien (kuten ovenavaus, ulkoporras/luiska), väestönsuojien ja piha-alueiden esteettömyyden taso selvitetään ja systematisoidaan esteettömyyspuutteiden korjaukset muutenkin kuin peruskorjausten yhteydessä."

- Lisätään "väestönsuojien esteettömyys" kohdan 3.2.2 Julkiset Rakennekset loppuun:

Uudet linjaukset, Kaupunkilaisten käyttöön tarkoitettujen väestönsuojien esteettömyys ja saavutettavuus kartoitetaan ja niitä pyritään parantamaan. Palvelukartalla listattujen Helsingin kaupungin väestönsuojien esteettömyystieto lisätään.

- Lisätään kohdan "Tilaisuuksien järjestäminen ja tilojen varaaminen, Uudet linjaukset" jälkeen lause:

"Kaupunkilaisille avoimissa tilaisuuksissa pyritään tarjoamaan mahdollisuutta osallistua etäyhteydellä."

Käsittely

22.03.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli esteettömyysasiamies Pirjo Tujula. Asian tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus 1:

Otso Kivekäs: Samalla kaupunkiympäristölautakunta päätti edellyttää, että selvitetään tarkoituksenmukainen tapa saada ratikkapysäkkien esteettömyys pitkällä tähtäimellä nostettua Tamperetta vastaavalle tasolle niin, että ratikalla itsenäisesti pyörätuolilla liikkuminen on luotettavasti mahdollista.

Kannattaja: Jenni Hjelt

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Otso Kivekkään vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 2:

Otso Kivekäs: Kaupunkiympäristölautakunta päätti, että kaupunkiympäristön toimialan vastuulla olevien asioiden vastuutahot ja edistämisen suunnitellut tavat esitellään lautakunnalle vuoden 2022 aikana.

Kannattaja: Jenni Hjelt

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Otso Kivekkään vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 3:

Otso Kivekäs: Lisäksi lautakunta korostaa, että esteettömyyden täytyy koskea myös rakennettuja alueita. Esimerkiksi jalankulkuväylien esteettömyys talvella täytyy pystyä turvaamaan myös kaduilla, joilla ei ole riittävää väliakaisvarastointitilaa.

Kannattaja: Jenni Hjelt

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Otso Kivekkään vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 1:

Arvind Ramachandran: Lisätään kohtaan "Talvikunnossapito, Käytössä oleva linjaus" seuraavan sisältöinen viimeinen kappale:

"Uusi linjaus

Talvikunnossapidossa kiinnitetään erityistä huomiota kevyen liikenteen väylien esteettömyyden säilyttämiseen myös talvi-olosuhteissa niin, että kaikilla kaupunkilaisilla on turvallista ja helppoa liikkua kaupunkiympäristössä."

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Arvind Ramachandranin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 2:

Arvind Ramachandran: Lisätään kohdan "Ikääntyneiden asuminen, Uusi linjaus, Kaupunki kehittää ikääntyneiden asumista" perään sanat "niin, että laatu ja määrä vastaavat ikääntyvän väestön tarpeita ja tukevat ikäihmisten itsenäistä asumista omassa kodissaan."

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Arvind Ramachandranin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 3:

Arvind Ramachandran: Lisätään sana "väestönsuojien" kohtaan 3.2.4. Asuminen, Asuntokannan esteettömyyskartoitukset ja esteettömyyspuutteiden korjaus, Uusi linjaus:

"Helsingin kaupungin asuntoyhtiöiden yhteisten tilojen, sisäänkäyntien (kuten ovenavaus, ulkoporras/luiska), väestönsuojien ja piha-alueiden

esteettömyyden taso selvitetään ja systematisoidaan esteettömyyspuutteiden korjaukset muutenkin kuin peruskorjausten yhteydessä."

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Arvind Ramachandranin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 4:

Arvind Ramachandran: Lisätään "väestönsuojien esteettömyys" kohdan 3.2.2 Julkiset Rakennukset loppuun:

Uudet linjaukset, Kaupunkilaisten käyttöön tarkoitettujen väestönsuojien esteettömyys ja saavutettavuus kartoitetaan ja niitä pyritään parantamaan. Palvelukartalla listattujen Helsingin kaupungin väestönsuojien esteettömyystieto lisätään.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Arvind Ramachandranin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 5:

Arvind Ramachandran: Lisätään kohdan "Tilaisuuksien järjestäminen ja tilojen varaaminen, Uudet linjaukset" jälkeen lause:

"Kaupunkilaisille avoimissa tilaisuuksissa pyritään tarjoamaan mahdollisuutta osallistua etäyhteydellä."

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Arvind Ramachandranin vastaehdotuksen.

08.03.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Pirjo Tujula, esteettömyysasiamies, puhelin: +358 9 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja 25.01.2022
§ 6

HEL 2021-006443 T 00 01 04 01

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

20.06.2022

Asia/22

Tarja Pitkänen, johdon assistentti: 310 89014
tarja.pitkanen(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 19.08.2021 § 126

HEL 2021-006443 T 00 01 04 01

Lausunto

Johtokunta antoi kaupunkiympäristön toimialalle seuraavan lausunnon Helsingin kaupungin esteettömyyslinjauksista:

Liikenneliikelaitos (HKL) toteaa, että se on osana Helsingin kaupunkia sitoutunut noudattamaan Helsingin kaupungin esteettömyyslinjauksia ja -tavoitteita. Käytössä olevat esteettömyyslinjaukset ovat osa HKL:n normaalia toimintaa ja HKL hyväksyy uudet esteettömyyslinjaukset.

Metroasemien ja raitiopysäkkien esteettömyys on jo nyt hyvällä tasolla ja sitä parannetaan peruskorjausten yhteydessä ja uutta rataa rakennettaessa. HKL noudattaa käytössä olevia esteettömyyslinjauksia aktiivisesti hyödyntämällä yhdessä muiden toimialojen ja yhteistyötahojen (mukaan lukien esteettömyysasiamies) kanssa laadittuja joukkoliikennepysäkkien ja muun infrarakentamisen tyyppipiirustuksia ja ohjeita sekä osallistuu näiden päivittämiseen. Esteettömyysohjeet huomioidaan sekä peruskorjaus- että uudishankkeita suunniteltaessa ja toteutettaessa. Esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimusten huomioon ottamista systemaattisesti osaksi hankkeiden tilausasiakirjoja kehitetään.

HKL huolehtii, että mm. joukkoliikennepysäkkien katoksia koskevassa yhteistyösopimuksessa huomioidaan edellytykset tarvittavan informaatiojärjestelmän toteuttamiselle sekä mahdollisuus joustavaan matkustajainformaation kehittämiseen yhteistyössä katostoimittajan (JCDecaux) ja joukkoliikennepalveluiden tilaajan (Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä) kanssa.

Myös HKL:n omistaman metro- ja raitiovaunukaluston esteettömyys on hyvällä tasolla. Kaikki metrojunat ovat matalalattaisia ja niissä on tilaa esim. pyörätuoleille ja lastenvaunuille. Uusimmat Artic-raitiovaunut ovat kokonaan matalalattaisia ja vanhemmat nivelraitiovaunut osaksi matalalattaisia (matalalattainen välipala). Uuden kaluston hankinnassa huomioidaan esteettömyysvaatimukset, ja kaluston suunnitteluun osallistetaan esteettömyyden kannalta olennaiset sidosryhmät.

HKL:n verkkosivuista on laadittu saavutettavuusseloste. HKL:n sivusto täyttää saavutettavuusdirektiivin mukaisen verkkosivujen saavutettavuusohjeistuksen tasolla AA siltä osin kuin saavutettavuusselosteessa on määritelty. HKL on uudistamassa sekä internet- että intrasivusto-

jaan, ja uudistuksessa otetaan jo hankintavaiheessa huomioon se, että julkaisujärjestelmä tukee saavutettavuusvaatimusten toteuttamista. Kaikessa viestinnässään HKL pyrkii mahdollisimman selkeään ja ymmärrettävään kieleen. Viittomakielisen viestinnän toteuttamiseen HKL:llä ei nykyisellään ole resursseja.

HKL:llä on nimetty esteettömyysyhteyshenkilö ja hänen tukenaan toimii eri alojen asiantuntijoita. Yhdessä he vastaavat mm. esteettömyyteen liittyvien palautteiden käsittelystä, esteettömyyteen liittyvien prosessien kehittämisestä ja sidosryhmäyhteistyöstä esim. ohjeiden ja käytäntöjen kehittämisessä.

HKL esittää kehittämis ehdotuksen esteettömyyslinjausten dokumentointitapaan:

Nykyisellään esteettömyyslinjauksissa ei ole määritelty lainkaan minkä tahon vastuulla minkäkin linjauksen toteuttaminen on. Dokumentista on liiki mahdotonta löytää tiettyä toimijaa koskevat linjaukset ja linjausten toteutumisen seuranta on haastavaa, kun linjaukset on esitetty tekstin joukossa. HKL ehdottaa, että dokumentin varsinaiset linjaukset esitetään jatkossa selkeässä taulukkomuodossa, josta osapuolet pystyvät helposti poimimaan vastuullaan olevat linjaukset. Tämä systematisoi sekä linjausten jalkauttamista toimialoilla ja liikelaitoksissa että linjausten toteutumisen raportointia. Hyviä esimerkkejä vastaavasta dokumentointitavasta löytyy mm. ympäristöalalta (esim. ilmansuojelusuunnitelma, meluntorjunnan toimintaohjelma, kierto- ja jakamistalouden tiekartta).

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Maija Sarpo, laatu- ja ympäristöpäällikkö, puhelin: 310 34865
maiya.sarpo(a)hel.fi